

अस्मिन् प्रश्नपत्रे 35 प्रश्नाः एवम् 4 मुद्रित पृष्ठाः सन्ति ।

[illegible]

A

SANSKRIT VYAKARAN

संस्कृतव्याकरणम् (346)

परीक्षासमयावधि: (Time) होरात्रयम् (3 Hrs)]

[पूर्णाङ्काः (Full Marks) : 100

निर्देशाः :

- (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 10, [B] भागे 10, [C] भागे 10, [D] भागे 5 इति आहत्य 35 प्रश्नाः सन्ति ।
- (2) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (अङ्काः × प्रश्नाः = पूर्णाङ्काः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।
- (3) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

[A] दशानां युक्तं विकल्पं चिनुत ।

1×10=10

(1) तत्पुरुषसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ।

(क) संख्यापूर्वो द्विगुः

(ख) द्विगुरेकवचनम्

(ग) द्विगुश्च

(घ) स नपुंसकम्

(2) तद्धितार्थोत्तरपदसमाहारे च इति सूत्रे उत्तरपदे इति का सप्तमी ।

(क) वैषयिकाधिकरणे

(ख) परसप्तमी

(ग) वाच्याधिकरणे सप्तमी

(घ) निर्धारणे

(3) किम्: क्षेपे इति सूत्रेण किं भवति ।

(क) तत्पुरुषसमासः

(ख) द्विगुसमासः

(ग) समासान्तः टच्

(घ) समासान्तटचः निषेधः

(4) अजाद्यतष्टाप् इति सूत्रस्य इदम् उदाहरणं नास्ति ।

(क) गङ्गा

(ख) यमुना

(ग) शाला

(घ) बहुयज्वा

(5) अनद्यतनभूते एव लकारविधायकं सूत्रं किम् ।

(क) लुङ्

(ख) लृट् शेषे च

(ग) अनद्यतने लुट्

(घ) अनद्यतने लङ्

- (6) अपठत् इत्यत्र तिपः इलोपः केन सूत्रेण ।
 (क) इतश्च (ख) आटश्च
 (ग) अतो येयः (घ) अतो हेः
- (7) णलुत्तमो वा इति सूत्रेण विधीयते ।
 (क) णित्त्वाभावः (ख) वृद्ध्यभावः
 (ग) णित्त्वम् (घ) णित्त्वविकल्पः
- (8) ग्लैधातोः अर्थः कः ।
 (क) गतिः (ख) व्यक्ता वाक्
 (ग) हर्षक्षयः (घ) रक्षणम्
- (9) जिघत्स इत्यस्य धातुसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ।
 (क) भूवादयो धातवः (ख) सनाद्यन्ता धातवः
 (ग) धातोः (घ) तत्प्रयोजको हेतुश्च
- (10) कर्मणि विहितस्य लकारस्य स्थाने आत्मनेपदविधायकं सूत्रम् किम् ।
 (क) आनुदात्तङित आत्मनेपदम् (ख) तडानावात्मनेपदम्
 (ग) भावकर्मणोः (घ) णिचश्च

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लघूनि लिखत ।

2×10=20

- (1) समासस्य कानि फलानि । का वृत्तिः । 1+1
- (2) ग्रामगतः इत्यत्र ग्रामपदस्य पूर्वनिपातः केन सूत्रेण । कश्च तत्सूत्रार्थः । 1+1
- (3) ऊरीकृत्य इत्यत्र गतिसंज्ञा कस्य । केन सूत्रेण । 1+1
- (4) द्वादश इत्यत्र आत् केन सूत्रेण । कश्च तत्सूत्रार्थः । 1+1
- (5) आहिताग्निः अग्न्याहितः इति अनयोः कतरद् रूपं साधु । पूर्वपरनिपातनिर्णयश्च केन सूत्रेण । 1+1
- (6) स्वामी भृत्यं प्रति – जलमानय । अत्रोदारहणे कः लकारः । कस्मिन्नर्थे च । 1+1
- (7) आतीत् इत्यत्र ईट् केन सूत्रेण । कश्च तत्सूत्रार्थः । 1+1
- (8) दीव्यति इति रूपसिद्धौ हलि च इति सूत्रेण किं विधीयते । अस्य सूत्रस्य कोऽर्थः । 1+1
- (9) पौषम् इत्यत्र कस्तद्धितप्रत्ययः । तद्विधायकसूत्रं च किम् । 1+1
- (10) गोता इत्यत्र तद्धितप्रत्ययः कः । तद्विधायकं सूत्रं किम् । 1+1

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त ।

4×10=40

- (1) सप्तमीविशेषणे बहुव्रीहौ इति हलदन्तात् सप्तम्याः संज्ञायाम् इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
- (2) दण्डिनी भवन्ती इत्यनयोः एकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
- (3) गणकी वृषली इत्यनयोः एकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
- (4) अजाद्यदन्तम् इति अल्पात्तरम् इति अनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात ।
- (5) एधिषीय एधिषीरन् इत्यनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधनीयम् ।
- (6) तुदादिभ्यः शः इति सूत्रं व्याख्यात ।
- (7) क्र्यादिभ्यः श्ना इति सूत्रं व्याख्यात ।
- (8) चिणभावकर्मणोः इति सूत्रम् व्याख्यात ।
- (9) तस्याऽपत्यम् इति सूत्रं व्याख्यात ।
- (10) मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः इति सूत्रं व्याख्यात ।

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः ।

6×5=30

- (1) घटमुत्तिका इति समासं ससूत्रं साधयत ।
- (2) स्वरितञितः कर्त्रभिप्राये क्रियाफले इति सूत्रं व्याख्यात ।
- (3) चेतति गदामि इति अनयोः एकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
- (4) भवितारः शोचितारौ इति अनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधनीयम् ।
- (5) हेतुमति च इति सूत्रं व्याख्यात ।

